

ривали одређени циљеви. Међутим, ваља уочити, што није спорно ни у капиталистичком ни у социјалистичком друштву да је обезбеђење општег интереса циљ јавне управе и да је овај циљ утврђен одређеним друштвенополитичким системом и задовољењем свакодневних потреба условљених одређеним друштвеним стандардом. Што значи истовремено, да ће у капиталистичком друштву јавна управа одговарати с једне стране задовољењу циљева капиталистичког друштвенополитичког система и с друге задовољењу свакодневних људских потреба одређене друштвене средине. Међутим, циљ јавне управе у социјалистичком друштву је обезбеђење социјалистичког друштвенополитичког система и задовољење свакодневних људских потреба које одговарају степену развоја одређеног социјалистичког друштва. Нема сумње, да је независно од друштвенополитичког система општа еволуција права за све цивилизоване земље идентична код свих народа који су достигли исти степен развитка. Према томе, упорно бранећи социјалистичку концепцију можемо објективно указивати на мане и недостатке управе у капиталистичком друштву али имајући у виду и опште познату чињеницу да многе тековине из капиталистичког друштва могу бити корисне и у социјалистичком. С тога у теорији социјалистичког управног права не би смело бити места догматском приступу излагања. Тако се, на пример, објективно не могу ни сви „административисти“ у капиталистичким државама стрпати у људе који „игноришу правна начела у државној управи“ и „оправдавају управну произвољност“. Таквим смелим али и произвољним тврдњама теорија социјалистичког управног права неће бити обогаћена већ само осиромашена.

Независно од ових начелних примедби, које се односе само на нека излагања у књизи, уџбеник је богат многим теоријским концепцијама о неким основним институтима совјетског управног права, с тога може бити од велике користи за упознавање теорије совјетског управног права, посебно што није писан дескриптивно већ је наглашен теоријски прилаз сагледавању појединих института совјетског управног права. То и даје посебну вредност овом уџбенику јер упознаје читаоца са многим и различитим концепцијама совјетских правника које се у делу анализирају, критикују или бране са тежњом да се синтезом стваралачки утврди одређена концепција совјетског социјалистичког управног права.

Д. Б. Денковић

Петко Стајнов, ЗАШТИТА НА ПРИРОДАТА (ПРАВНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ).
Издаелство на Българската академия на науките, София, 1970, 395 стр.

Академик и професор др Петко Стајнов, истакнути професор Управног права на Правном факултету у Софији, већ давно је својим многобројним делима стекао велики углед и изван своје земље. Још пре рата видно је утицао на развој управног права у Бугарској а после рата и даље доминира његов благоворан утицај на развој теорије социјалистичког Управног права у његовој земљи. Његова најзначајнија дела од пре рата као на пример „Административное правосъдие“ (1936), „Чиновническо право“ (књ. I—II — 1932—1934) и „Le fonctionnaire“ објављено у издању Института за јавно право у Паризу (1933) обезбедила су му место у врхунским редовима административиста не само у његовој земљи већ и у осталим европским земљама. После рата академик Стајнов продужује своје дело и неуморно проучава и расправља о сложеним проблемима социјалистичког управног права објављујући многобројне чланке монографског

карактера и низ запажених монографија као и уџбеник управног права са проф. Ангел Ангеловом. Од посебног су му значаја монографије: „Административните актове и правната система на Народна Република Бугарија” (1952); „Особените юрисдикции в областта на администрацията” (1956). Поред својих многобројних запажених радова из управног права академик Стајнов објавио је читав низ радова из Међународног права и међународних односа од којих ваља истаћи чланак „Politique et droit dans les Balkans” који је објавио у Хагу у Зборнику радова посвећеном нашем академику и професору Ј. Андрашију (1968).

Увек живи дух академика Стајнова није могао а да не посвети пажњу данас у свету актуелном проблему — заштити природе односно заштити човекове средине. Већ својом студијом „Борбата срешчу замърсяването на Дунава като проблем на международното право” (1964) у којој се залаже за међународноправни режим борбе против загађивања Дунава, академик Стајнов видно показује колико тежи систематском решењу заштити природе. Плод његовог дугогодишњег проучавања овог проблема је и његово најновије дело „Заштита на природата”.

У првом делу излаже о правном регулисању заштите природе у капиталистичким земљама (стр. 20—23) и карактеру правног регулисања заштите природе у социјалистичким државама (стр. 24—28). У осталим деловима овог обимног дела излаже правно регулисање заштите природе у бугарском праву. После уводног излагања, у коме поред осталог истиче опште и посебно законодавство у вези заштите природе, посебно посвећује пажњу правном режиму заштите шума (стр. 54—89); правној заштити земљишта (стр. 90—138); правном режиму заштите вода односно заштити река и риба (стр. 139—194); правној заштити од загађивања ваздуха (стр. 195—233). Посебан део ове монографије посвећен је систематизацији органа за заштиту природе (стр. 234—255). На крају излаже заштиту природе са међународног гледишта и ту даје драгоцен упоредноправни преглед правног режима заштите природе у Међународном праву указујући на сву сложеност овог питања и упућујући на неопходност усаглашавања заинтересованих страна да се овај правни режим заштите природе што пре реши.

Академик Стајнов истиче да је првобитно проблем века у периоду 1850—1950 био заштита човека од штетних последица употребе машина па је с тога следило социјално законодавство и социјално осигурање као и осигурање од аутомобилских, авионских и других удеса. Међутим, како с разлогом истиче академик Стајнов, убрзана индустријализација као и општа експлоатација природних извора ствара нову опасност, наиме, опасност од загађивања природних извора и њиховог исцрпљивања расплнчком експлоатацијом природних извора. С тога академик Стајнов сматра да је данас потребно заштитити природу од човека — за човека. Ова монографија академика Стајнова има све одлике његових досадашњих радова. Живо писана, расправља о свим актуелним проблемима правне заштите природе и човекове околине, остаје изванредан преглед правног режима заштите природе у Бугарској. Својим гледиштима о решавању многих сложених проблема ова монографија биће драгоцен и неопходна сваком ко се буде посветио правној заштити природе односно заштити човекове средине. И ово дело академика и професора Петка Стајнова је већ запажено изван његове земље тако да су у иностранству већ у припреми преводи ове књиге на руски и енглески језик.

Овим својим делом академик Стајнов није више само врхунски теоретичар науке управног права у својој земљи, већ у складу са развојем науке, цивилизације и друштвене стварности оснивач је теоријског проучавања и систематизовања основних института правне заштите природе у Бугарској.